

Lima Action Plan

Global handlingsplan för
Unescos Biosfärprogram
2016-2025

Vägledning för
biosfärområden

Den här vägledningen är en
sammanställning av aktiviteter som är
riktade till biosfärområden.

Text: Johanna MacTaggart
Design och illustration: Jerker Lokrantz/Azote

Om Unescos Biosfärprogram

Vår vision är en värld där människor är medvetna om sin gemensamma framtid och sin påverkan på vårt jordklot. Vi agerar gemensamt och ansvarsfullt för att skapa livskraftiga och hållbara samhällen i harmoni med biosfären.

I mer än fyra decennier har människor över hela världen använt Unescos biosfärområden för att utforska lokala lösningar på globala utmaningar. Det har genererat kunskap, erfarenhet och innovationer för att skapa en hållbar framtid. En framtid där grunden för mänsklig välfärd stärks. De närmaste 10 åren fokuserar Biosfärprogrammet på att:

- bevara den biologiska mångfalden
- återställa och stärka ekosystemtjänster
- främja en hållbar användning av naturresurser
- skapa hållbara och rättvisa ekonomier, samt livskraftiga samhällen
- utveckla verktyg som kan mildra effekter av klimatförändringar och andra globala miljöförändringar.

Det gemensamma målet fram till 2025 är att Unescos biosfärområden är väl fungerande modellområden för hållbar utveckling som bidrar till FN:s Globala Mål och genomförandet av Agenda 2030.

Den globala handlingsplanen är vägledande

Lima Action Plan (LAP) är en handlingsplan som syftar till att förena engagemang och insatser som behövs för att Biosfärprogrammets vision ska nås. Den här vägledningen är en sammanställning av de aktiviteter i handlingsplanen där biosfärområden har en bidragande roll. Den beskriver övergripande mål och förväntade effekter liksom specifika uppgifter för biosfärområdena och hur resultaten mäts. Vägledningen har tagits fram som stöd för biosfärkoordinatörer och biosfärområdenas ledningsfunktioner i deras dagliga arbete för att utveckla biosfärområdet inom ramen för Unescoutnämningen och för att underlätta rapportering av resultat till sekretariatet i Paris.

Mål 1

Väl fungerande modellområden för hållbar utveckling

Biosfärprogrammet ska år 2025 vara ett globalt nätverk av väl fungerande modellområden för innovation och lärande om hållbar utveckling. Det ska bestå av biosfärområden som genererar, visar och sprider goda exempel. Biosfärområdena utgör en viktig arena för vetenskap, praktik och samhälle från lokal till global nivå. Som modellområden medverkar biosfärområden i arbetet med hållbar utveckling genom att bidra med lokala lösningar till FN:s Globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030.

Förväntade effekter och biosfärområdets uppgift

- ▶ Biosfärområden är modellområden som aktivt bidrar till Agenda 2030 och globala miljööverenskommelser, så som Konventionen för biologisk mångfald
  - ▷ Biosfärområdet bidrar aktivt till Agenda 2030 och globala miljööverenskommelser på ett sätt som kan mätas och skalas upp. Resultat från insatser sprids. **Mätbarhet:** Exempel på och antal initiativ och aktiviteter som bidrar till A2030 och globala miljööverenskommelser som genomförs, kommuniceras och sprids, 2025. (LAP A1.1 & A1.2)
  - ▷ Biosfärområdet etablerar lokala, regionala och nationella samarbeten för biologisk mångfald och till förmån för lokalbefolkningen. **Mätbarhet:** Antal samarbeten där bevarande och utveckling kombineras, 2018. (LAP A1.3)
  - ▷ Biosfärområdet testar ekosystembaserade åtgärder i syfte att mildra effekter av klimatförändringar. **Mätbarhet:** Antal projekt med bäring på klimatförändringar som implementeras i biosfärområdet, 2020. (LAP A1.4)
- ▶ Transparenta och inkluderande processer vid bildning, ledning och utveckling av biosfärområden
  - ▷ Biosfärområdet genomför och stimulerar initiativ för hållbar utveckling som är inkluderande och miljömässigt integrerande. Dessa gröna, hållbara samhällsekonomiska initiativ lyfts som goda exempel. Initiativen omfattar produkter och tjänster utvecklade i enlighet med biosfärområdets värdegrund. **Mätbarhet:** Antal initiativ som uppstår i biosfärområdet, antal initiativ som marknadsförs av biosfärområdet, 2025. (LAP A1.5)

- ▶ Biosfärområdets organisation, utvecklingsplaner och strategier utvecklas genom öppna processer som tar hänsyn till lokala och traditionella kulturers (urfolk) arv och delaktighet. **Mätbarhet:** Lokal delaktighet med bred representation under arbetet med 10-årsutvärderingar, samt delaktighet i biosfärområdets verksamhet och ledning, 2025. (LAP A2.3)
- ▶ Biosfärområdet utvecklas genom adaptiv samförvaltning, dvs utvecklande och lärande processer genom samverkan. **Mätbarhet:** Antal biosfärområden som genomför adaptiv samförvaltning, enligt 10-årsutvärdering, 2025. (LAP A6.2)
- ▶ Biosfärområden är integrerade i nationella policies och program med medföljande stöd för biosfärområdenas verksamhet
  - ▷ Biosfärområdets värdegrund integreras i policies och program, så som översiktsplaner, hållbarhetsplaner, samverkansplaner, klimatstrategier, mm. **Mätbarhet:** Antal planer/program/policies som beaktar biosfärområdet, 2025. (LAP A3.1)
- ▶ Forskning, lärande och praktisk kunskapsutveckling stärker biosfärområdenas verksamhet och insatser för hållbar utveckling i biosfärområden
  - ▷ Biosfärområdet etablerar samarbeten med universitet och högskolor som skapar utbildning, fortbildning och som leder till kunskapsutveckling för biosfärområdets aktörer. Gärna tillsammans med Unescocenter och Unescoprofessurer och med fokus på Agenda 2030. **Mätbarhet:** Antal etablerade partnerskap, antal aktiviteter i/om/för biosfärområden, antal kurser/utbildningar, antal deltagare, 2020. (LAP A4.1 & A4.2)
  - ▷ Biosfärområdet tillgängliggör lämplig forskningsinfrastruktur, t ex nätverk och möten. **Mätbarhet:** Antal forskningsresultat, antal vetenskapliga artiklar, 2020. (LAP A4.3)
  - ▷ Biosfärområdet skapar breda samarbeten för utveckling och genomförande av projekt som tillför kunskap om förvaltning och hållbar utveckling. **Mätbarhet:** Antal samverkansprojekt som genererar ny kunskap, antal utvecklingsåtgärder som kommunicerats från forskning, 2025. (LAP A4.5)
- ▶ Biosfärområdena är långsiktigt ekonomiskt bärkraftiga
  - ▷ Biosfärområdet utvecklas utifrån en verksamhetsplan som inkluderar finansieringsplan och en plan för att stimulera partnerskap med potentiella finansiärer. **Mätbarhet:** Verksamhetsplan genomförs, 2018. Andel av biosfärområdets budget med tryggad finansiering, 2019-2025. (LAP A5.1 & A5.2)

- ▶ Ett väl fungerande världsnätverk av biosfärområden, där alla biosfärområden uppfyller Biosfärprogrammets kriterier
  - ▷ Biosfärområdet har en tydlig kommunikationsplan och medel för att genomföra planen. **Mätbarhet:** *Kommunikationsplan genomförs, 2025.* (LAP A2.4)
  - ▷ Biosfärområdet sprider goda exempel på hållbar utveckling. **Mätbarhet:** *Antal goda exempel identifierade och kommunicerade, 2025.* (LAP A4.4)
  - ▷ Biosfärområdet genomför en 10-årsutvärdering som lämnas till den globala styrelsen för bedömning. **Mätbarhet:** *Godkänd 10-årsutvärdering, 2025.* (LAP A6.1)
- ▶ Biosfärområden är kända som goda källor till och förvaltare av ekosystemtjänster
  - ▷ Biosfärområdet bidrar till identifiering av ekosystemtjänster och främjar deras långsiktiga funktionalitet, inklusive de som bidrar till hälsa och välbefinnande. **Mätbarhet:** *Rapporterad kvalitet och kvantitet av ekosystemtjänsterna i biosfärområdet, enligt 10-årsutvärderingen, 2025.* (LAP A7.1)
  - ▷ Biosfärområdet utvecklar mekanismer och exempel på betalning för ekosystemtjänster (PES=Payment for ecosystem services). **Mätbarhet:** *Genomförande av PES i biosfärområdet, antal goda exempel, 2025.* (LAP A7.2)

Stad och våtmark i Kristianstads Vattenrike, ett av Sveriges biosfärområden. Foto: J Lokrantz/Azote

Mål 2

Inkluderande, dynamiska och resultatorienterade samarbeten och nätverk

Inkluderande dynamiska och resultatnriktade samarbeten och nätverk är centrala för Biosfärprogrammet och biosfärområdenas uppgift att bidra till FN:s Globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030. Här är de regionala nätverken inom Biosfärprogrammet särskilt viktiga då deras fokus är anpassade efter regionala behov. Biosfärprogrammet Sverige ingår i det regionala nätverket EuroMAB som består av biosfärområden i Europa och Nordamerika. Sverige tillhör också det tematiska nätverket NordMAB som inkluderar biosfärprogram i Norden, Baltikum, Nordamerika samt Ryssland.

Förväntade effekter och biosfärområdets uppgift

- ▶ Kvalificerade och kompetenta biosfärkoordinatörer och engagerade aktörer i biosfärområdena
  - ▷ Biosfärkoordinatörer och aktörer i biosfärområdet deltar i relevanta kompetenshöjande workshops, utbildningar och aktiviteter. **Mätbarhet:** *Antal deltagare, antal deltagande organisationer, 2016 - 2025.* (LAP B1.1 & B1.2)
- ▶ Biosfärprogrammet har inkluderande regionala och tematiska nätverk
  - ▷ Biosfärområdet deltar på nätverksträffar för EuroMAB och NordMAB. **Mätbarhet:** *Antal deltagare, 2025.* (LAP B2.1)
- ▶ Ökad visibilitet av regionala och tematiska nätverk
  - ▷ Biosfärområdet bidrar med goda exempel på hållbar utveckling till nätverkens kommunikationsinsatser, 2016-2025. (LAP B5.1)
- ▶ Transnationella och gränsöverskridande samarbeten mellan biosfärområden
  - ▷ Biosfärområdet initierar och ingår i gränsöverskridande samarbeten med andra biosfärområden, sk twinning. **Mätbarhet:** *Antal sådana samarbeten som pågår eller som är genomförda, 2018.* (LAP B6.1)
- ▶ Ett aktivt och öppet tvärvetenskapligt nätverk av forskare/kunskapsinnehavare som bidrar till Biosfärprogrammets vision och uppdrag
  - ▷ Biosfärområdet synliggör kunskapsbehov och bidrar med perspektiv till en gemensam global agenda för forskning och kunskapsutbyte. **Mätbarhet:** *Kvalitet och innehåll av agendan. Antal aktiviteter som genomförs av nätverket, Antal kopplingar mellan kunskapsbehov och forskning, 2019.* (LAP B7.2)

Mål 3

Goda externa samarbeten och långsiktig finansiering

Framgångsrika partnerskap som syftar till att stärka biosfärområden och till att främja genomförandet av deras utvecklingsplaner och strategier är en prioriterad fråga för Biosfärprogrammet. Även om grundläggande operativa resurser för programmet och biosfärområden skapas, finns ett tydligt behov av att ta in nya partners. För att öka organisatorisk och resursmässig bärkraft bör olika finansieringsmodeller undersökas. Nya samarbeten bör etableras som bidrar till att öka allmänhetens medvetenhet och kunskap om värde och fördelar med biosfärområden. Unesco är ett av världens mest etablerade globala varumärken, vilket kan användas för att stärka Biosfärprogrammets resursbas.

Förväntade effekter och biosfärområdets uppgift

- ▶ Biosfärområden genererar egna intäkter och har tillräckliga resurser
  - ▷ Biosfärområdet deltar i utbildningar och workshops om att generera intäkter, t ex inom Social Enterprise and Biosphere Reserve Network (SEBR). **Mätbarhet:** Antal deltagare i utbildningar och workshops, 2016-2025. (LAP C3.1)
  - ▷ Biosfärområdet mobiliserar resurser genom att främja samarbeten med externa målgrupper som har kapacitet att bidra till biosfärområdets mål. **Mätbarhet:** Relativ andel av biosfärområdets verksamhet finansieras genom externa projekt och samarbeten, 2025. (LAP C3.2)
- ▶ Biosfärområden ses som en viktig samverkanspartner av aktörer inom privat sektor
  - ▷ Biosfärområdet skapar transparenta och långsiktiga samarbeten med privat sektor, t ex genom att använda plattformen OASIIS, www.oasiis-br.org. **Mätbarhet:** Antal samarbeten med privat sektor, antal aktörer i plattformen OASIIS, 2018-2025. (LAP C4.2)
  - ▷ Biosfärområdet ingår i projekt och aktiviteter som finansieras av nationella och regionala finansiärer. **Mätbarhet:** Antal projekt finansierade, 2025. (LAP C5.1)
- ▶ Entreprenörer, samhällsentreprenörer och sociala företag bidrar till biosfärområdenas aktiviteter
  - ▷ Biosfärområdet skapar nya möjligheter för entreprenörer, samhällsentreprenörer och sociala företag genom utbildning, stimulansåtgärder, offentlig upphandling mm. **Mätbarhet:** Antal företag

som allieras med biosfärområdet och dess värdegrund, antal företag som deltar i utbildningar, antal företag som använder [OASIIS](http://www.oasiis-br.org), antal mekanismer som inrättats som knyter företagare till biosfärområdet, minskad andel offentlig finansiering i biosfärområdenas budget, 2025. (LAP C6.1 & C6.2)

- ▶ Biosfärområden erkänns nationellt och internationellt
  - ▷ Biosfärområdets varumärke och värdegrund används vid marknadsföring av varor och tjänster i enlighet med nationella riktlinjer. **Mätbarhet:** Antal produkter och tjänster som marknadsförs med biosfärområdets varumärke och värdegrund, 2019-2025. (LAP C7.2)
- ▶ Förbättrade synergier mellan biosfärområden
  - ▷ Biosfärområdet ingår i gemensam marknadsföring och försäljning av biosfärprodukter och tjänster. **Mätbarhet:** Antal gemensamma marknadsföringssystem som upprättas, antal produkter och tjänster som tillgängliggörs inom ramen för dessa system, 2025. (LAP C8.1)

Träddräier längs ett biflöde av Dalälven i Älvlandskapet Nedre Dalälvens biosfärområde. Foto: N Ryrholm/Azote

Mål 4 **Omfattande, modern, öppen och transparent kommunikation, information och spridning av data**

Biosfärprogrammets framgång är beroende av omfattande och öppen kommunikation, information och kunskapsutbyte. Resultat bygger på en tydlig och gemensam bild av biosfärområdeskonceptet, både bland aktörer som engageras i programmet och bland externa målgrupper. Nutidens kommunikationsverktyg är en enorm potential för Biosfärprogrammet och det finns ett behov av att bredda deras användning. Uppgiften att kommunicera mer effektivt innefattar även att tillgängliggöra erfarenheter och goda exempel på så många språk som möjligt.

Förväntade effekter och biosfärområdets uppgift

- ▶ Full tillgänglighet av dokument, data, information och annat material
  - ▷ Biosfärområdet tillgängliggör dokument, data och andra material digitalt på hemsidor. **Mätbarhet:** Digital tillgång via internet till dokument, data och andra material, 2016. (LAP D1.1)
- ▶ Ökad medvetenhet om alla aspekter av Biosfärprogrammet och biosfärområdena
  - ▷ Biosfärområdet har en kommunikationsstrategi och kommunicerar på ett lättbegripligt sätt. **Mätbarhet:** Antal besökare på biosfärområdets hemsidor, antal nedladdade dokument, antal referenser i medier, ökad kännedom om biosfärområdet, 2019-2025. (LAP D2.2)
- ▶ Bredare engagemang för och vidare kunskap om Biosfärprogrammet
  - ▷ Biosfärområdet använder sociala medier och modern information- och kommunikationsteknik. **Mätbarhet:** Antal följare, antal delningar, genomsnittligt antal inlägg, bloggar, dokument och aktiviteter, 2025. (LAP D3.1)

Du kan läsa hela Lima Action Plan här:

<http://biosfaromrade.org/wp-content/uploads/2014/11/Lima-Action-Plan.pdf>

unesco

Biosfärprogrammet